

**Шығыс Қазақстан облысы әкімдігінің Білім басқармасы
«Геодезия және картография колледжі» коммуналдық мемлекеттік
қазыналық кәсіпорыны**

**Бекітемін
Колледж директоры
Б.А.Салакчинов
2011 ж.**

**СТУДЕНТТІҢ БІЛІМІН БАҒАЛАУ
ЕРЕЖЕСІ**

Семей қ.

Студенттердің білімі мен дағдыларын қадағалау бағамен білдіреді. Баға – бұл шартты белгімен алммен анықтау және білдіру, сонымен қатар оқытушы бекітілген бағдарламадан меңгеру мен білім алу дәрежесіне қарай қарай бағалау.

Оқытушы үшін баға ұстаз беру студенттің көрі байланысының барысындағы мәліметтерін өндөу нәтижесі болып табылады. Осы мәліметтерге сүйене отырып оқытушы баға санына қарап бағалайды. Баға студенттің дәрежесін көрсете отырып құжаттарда тіркеледі. Колледже студенттің білімі мен икемділігі бес балдық жүйе бойынша бағаланады.

Баға білім беру мен тәрбиеде мағынасы зор. Бұл студенттің оқу қызметінің мінездемесін береді, бақылау талаптарына дәрежесіне сай келуінің білім мен икемділігінің жағдайын, оқытушы ол туралы қандай пікірде екенін хабарлайды. Осының барлығы студенттің өзін-өзі бағалауы түзеледі.

Кез келген баға ықпалын тигізеді. Тексерісті әрбір студент баға алушы күтеді. Мұндай күту белгілі бір қызмет үшін ұйымдастырады – жинақы болу кабілетін жаттықтыруға ынталандырады, ойлануды, ақпаратты тексеру барысында керектісін тиісті түрде рәсімдеуді. Дұрыс қойылған баға тұлғаның танымдылық қызығушылықтарын біріктіреді, еңбек сүйгіштігін, жауапкершілігін, дербестігін, табандылығын және тағы басқа маңызды қасиеттерін дамытады.

Мұғалім студенттердің білімі мен дағдыларын бағалау үшін келесі талаптарды сактауы керек:

- *объективтілік*. Бағалау бағдарламада қарастырылған білім беру материалдарын меңгерудің шынайы деңгейін көрсетуге, тәжірибе алушының бұл материалды саналы түрде және мықтап ұстап, оны өз бетінше пайдалануын көрсетуге тиіс;

- *жеке тұлға*. Бағалау тек қана жеке процестің нәтижелерін, белгілі бір студенттің білім деңгейін жазады;

- *гласность*. Оценка, будучи оглашенной, оказывает воздействие, прежде всего на студента, которому она дана, так как он получает корректирующую информацию. Однако оценка влияет и на всю учебную группу: позволяет другим студентам соотнести знания и умения с требованиями контроля, воздействует на мнение других студентов в группе об отвечающем;

- *жариялыштық*. Жалпыға ортақ баға беру, ең алдымен, ол берілген адамға қатысты, ейткені ол түзету туралы ақпаратты алады. Дегенмен, бағалау барлық зерттеу тобына әсер етеді: бұл басқа студенттерге білім мен дағдыларды бақылау талаптарына сәйкестендіруге мүмкіндік береді, топтағы басқа студенттердің пікірін респондентке қатысты әсер етеді;

- *жаралыштық*. бағалау дәлелді және дұрыс зерттеу тобының өзін-өзі бағалау және пікірінше байланысты көз болуы керек. Әрекет ету - педагогтың

органдының сақтау және студенттер алдында оны бағалаудың беделін үшін қажетті шарты. Әдетте, студент тексеру барысында олардың академиялық жұмысын өзін-өзі тексеру жүргізеді, сондықтан мұғалім бағалау процесінде кәсіби сауаттылық, логикалық мәдениет және педагогикалық дағдыларды жоғары деңгейін талап етеді. мұғалімі студент жауап құнды пікір мазмұны мен көлемі шенберінде қажетті стандарттарға сәйкес, түсіну және оқу материалын логикалық құрылышына тән болуы тиіс. тексеру процесі үнемі салыстыру және керісінше жатыр: мұғалім бағдарламасының талаптарына, оның басқа да жауаптар студенттің жауап, сондай-ақ басқа да студенттерге жауап анықталған білімдері мен дағдыларын салыстырады.

Педагогикалық тәжірибеде соңғы және ағымдағы бағалауды ажырату дәстүрге айналады. Қорытынды бағалау студенттің жалпы жетістіктерін, оқу жоспарының талаптарына сәйкес оқыту деңгейін сипаттайтын. Ағымдағы бағалау шынымен мұғалім мен студенттің оқу үдерісінде өзара әрекеттесуін реттейтін таза педагогикалық құрал ретінде қызмет етеді. Ағымдағы бағалаудың көмегімен мұғалім өзінің нақты ситуациялық жетістіктерінің деңгейін, күш-жігерін көрсетеді. Бұл бағалаудың мақсаты - оқыту деңгейінде түпкілікті «шешім» шығару емес, әрі қарайғы қызметті ынталандыру. Ағымдағы бағаға сәйкес, студенттің еңбекқорлығы мен ынтасын бағалауға болады.

Психологтар мұғалім берген бағаға бей-жай қарамайтын оқушылар жок екенін анықтады. Барлық жағдайларда оның он және теріс салдарын болжау қажет. Студенттердің бұдан әрі жұмыс істеуге ынталандырмайтын бағалауы оның маңыздылығын жоғалтады.

Бағалаудағы бастапқы ұстаным - оқытудың қажетті нәтижесіне бағдарлау. Онымен қол жеткізілген, нақты нәтижені салыстыру. Демек, қажетті нәтиже оқытудың тиімділігі үшін басты өлшем болып табылады.

Студенттердің білімдері мен дағдыларын бағалау үшін сапалық көрсеткіштер қолданылады. Бағалау кезінде окушының толықтығын, терендігін, күшін, жүйесін, тиімділігін, сана-сезімін, білімі мен дағдыларын жалпылауды ескеру ұсынылады. Білімнің толықтығы зерттелетін объекті туралы бағдарлама білімі мөлшерімен анықталады; терендігі - саналы, маңызды байланыстар арасындағы байланыс; тиімділік - белгілі бір білім алуы мүмкін жағдайлардың немесе тәсілдердің саны. Білімнің күшті менгергендіктен, студенттер оларды анықтап, қолданып, сұраптарға жауап беріп, нақты тапсырмаларды шешеді. Білімнің түсінігі ішкі зандарды түсіну, фактілердің, күбылыстардың, процестердің мәніне енуімен сипатталады.

Бұл сапалық сипаттамаларға қосымша, ең маңызды бағалау критерийлері - оқушылардың болашақ кәсіби қызметтің мазмұнымен, кәсіби проблемаларды ақылға қонымды түрде шешу қабілетімен, сондай-ақ студенттің тәуелсіздік дәрежесін байланыстыратын оқушылардың қабілеттілігі.

Бағалауда студент жауап берудің қаншалықты нақты және дұрыс екенін, оның сөйлеу мәдениеті (ауызша немесе жазбаша) қандай екенін ескереді.

Осы критерийлерге сәйкес студенттердің академиялық қызметі келесідей бағаланады:

Студенттерге арналған бағалау критерийлері:

«5» (өте жақсы) - оқушыларға оңай бейімделетін оқу материалының мазмұнын терең және толық меңгергендейдіктен, теорияны тәжірибемен байланыстыруға, практикалық мәселелерді шешуге, өз пікірлерін білдіруге және негіздеуге мүмкіндік береді. Өте жақсы көрсеткіш жауапты (логикалық және жазбаша түрде), сапалы сыртқы дизайнды сауатты, логикалық ұсынуды білдіреді;

«4» (жақсы) - студент толық курс материалын игерген болса саналы практикалық міндеттерді шешу үшін алған білімдерін қолдануга, оқыған материал бағытталған, дұрыс жауап белгілейді, бірақ жауап мазмұны мен нысаны кейбір қателіктер болып табылады;

«3» (қанағаттанарлық) - студенттік оқу материалын негізгі ережелерін білімі мен түсінігін ашады, бірақ ол ұсынады толық емес, қайшы болса, білім қолдану ұғымдардың анықтауда қателіктер түпкілікті олардың пайымдаулар негіздеуге мүмкіндік, практикалық мәселелерді емес шешу мойындайды;

«2» (қанағаттанарлықсыз) - студенттік аяқтау, кездейсоқ білімі бар болса, негізгі және орта оқшаулау мүмкін емес, олардың мағынасын бұрмалау, ұғымдарды анықтау қателіктер жасайды, кездейсоқ және белгісіз сыйлықтар материалдық, практикалық мәселелерді шешу үшін білімді қолдана алмайды;

- ауызша сұрау:

- жеке (зерттелген материалдың мазмұны туралы сұрақтарға тақтаға жауаптар).

- фронталь (зерттелген материалды оқушылардың білімін тексеру үшін салыстырмалы түрде кішігірім сұрақтарға боліп).

- ықшам (бір студенттің ауызша жауап беруімен бір мезгілде, үш немесе төрт студент алдын ала дайындалған сұрақтарға жеке параптарда жазбаша түрде жауап береді).

- бағалау бағаны (барлық сыныпта жұмыс істеу үшін оқитын студенттерді бағалау: басқа студенттермен ауызша сұхбаттарға белсенді түрде қатысу, жаңа материалдарды ұсынғанда мұғалімнің сұрақтарына жауап беру және т.б.)

- сынақ жұмыстары (оқу жоспарының нақты бөлімдерін немесе бөлімдерін оқығаннан кейін жазбаша немесе тәжірибелік сынектар).

- үйде жұмысын тексеру (оқушылардың тәуелсіздік дәрежесін, оқуға деген көзқарасын, зерттелген материалды менгеру сапасын тексеру).

практикалық жұмыстарды орындау кезінде:

«5» (өте жақсы), егер студент:

- өз бетімен, мүқият, дәл және уақылды жұмысын орындайды;

- Қыскаша немесе әдістемелік нұсқауларды шебер пайдаланады, дербес шешім қабылдайды және қажетті ақпаратты таба алады.

«4» (жаксы), егер студент:

- тағайындалған тапсырманы орындаған кезде мұғалімнің көмегімен қыскаша, әдістемелік нұсқаулар немесе нормативтік әдебиеттер, курорттар пайдаланады;

- ескертүлерден кейін түзетілген мәселелерді көтеруге мүмкіндік бермейді
«3» (қанағаттанарлық), егер студент:

- дұрыс емес, уақтылы жұмыс істейді;

- мұғалімнің көмегімен тәуелсіз шешімдер қабылдамайды және қажетті ақпаратты таба алмайды.

«2» (қанағаттанарлықсыз), егер студент:

- міндетті практикалық және зертханалық жұмысты орындауға қабілетсіз;

- негізгі құрал-жабдықтар, құралдар жок.